דעיקר לאו לכפרה הוא דאתי. דאינו מביאה על חטא: כיון דמכפרא

אעשה. דעולה מכפרת על עשה כדאמרינן במס' יומא (דף לו.) על עולה מתוודה עון שכחה ופאה: והאנן נשר סנן. אלמא בנשר שרי

עקביא ולא יח בתלושין: עיקרו הפוך כלפי ראשו. שכפול באמלעיתו

ושני ראשין נראין בחוץ: שאינו

מקמעד. שאינו שוה עם הגיזה אלא

נרחה עולה למעלה: מחי טעמה לח

אמר כרב נסן. הא ודאי כיון דאינו

מתמעך אינו נראה עם הגיזה קרינא

ביה: לפי שחי חפשר לשום גיוה בלח

נימין המדולדלות. שעולות למעלה ואי

כי האי גוונא מיתסר אין לך גיזה

מותרת. רבי נתן טפי מחמיר להכי לא

בעי מאי טעמא לא אמר כריש לקיש:

הדרן עלך הלוקח בהמה

עד כמה. ליטפל בבכור. בזמן

שמוזהר לעכבו אצלו בעל כרחו

ולפרנסו: לה יתן לו. בגמ' מפרש:

אם היה בעל מום ואומר לו. הכהן

בתוך הזמן תנהו לי שאוכלנו מותר:

בין פס. בומן שבית המקדש קיים:

בין בעל מום. בזמן הזה: גבו׳

מלאסך ודמעך וגו'. וסמיך ליה שח וכן

מעשה לשורך ללאנך וגו' ודרשינן הכי

בכור בניך תתן לי שוו וכן לנאנך דכי

היכי דבכור בניך מנותו יון לאחר

שלשים כדכתיב (במדבר יח) ופדויו

מבן חדש תפדה אף בכור לאן לאחר

שלשים. מלאתך ודמעך דהיינו בכורים

כן לשורך דכי היכי דבכורים לאחר חמשים יחו שהרי בפסח התבוחה מתבשלת ואין מביאין בכורים עד

שיביאו שתי הלחם בעלרת כדאמרינן

יט בפרק רבי ישמעאל (מנחות סח:):

ק דמהדם לדמהדם. מלאתר ודמער

קודמין בפסוק ראשון הלכך דרשינן להו

חשורך הקודם בפסוק שני: יחו ודמחחר.

בכור בניך דמחחר בפסוק רחשון

דרשינן ליה אלאנך הממומה בפסוק שני: דסמיך ליה לדסמיך. ובכור בניך סמיך אל שורך: ואימא ובכור בניך סמיך אר שורך: ואימא

שיחין. יכן דעשייה אחרת דומיא דהך

כגו בכור בניך בעינן: לא מסרך הכחוב

אלא לחכמים. הואיל ולא גילה לך

שיעור עשייה שתוסיף ודחי לחכמים

מסרך שיפרשו לך הטעם ואחריהם

תלך: טיפולה. טרחתה: ששיניה

דקום. ואינה יכולה לאכול עשב ואם

לא תהא עם האם תמות: שנראה

לכהן המסייע בבית הגרנות. לפי

שבומן הזה אין בכור ראוי לכלום עד

שיפול בו מום וכיון דעל ישראל רמיא

ליטפל בו חמשים יום ואמר ליה

הכהן בתוך הזמן תנהו לי ואזוננו

הוה קודם שיתננו לכהן

ל) מתחים של, כ) [מיים סע.], ד) מוספחל דרמלי פייה הכייג עיים, כ) לייל מתנות, ו) [משלהן כייל

בתוספתא ע"שן, ו) נשם ליכא

פלוגתא ואפשר שכוונו תום׳

פלוגמא ואפשר שכוונו מוסי להך פלוגמא לענין טיפול דאימא בצ"מ סט. וע"ש פי" רש"י ד"ה בדקה שלשים יום כי דיליף לה בבכורות מקרא עכ"לן, א) פעי מוספות ב"מ סא. סדיה אלא כי ומ"ש שם

נה א מייי פ״א מהל' מעילה הל' י והדבר ספק: גו ב מיי' פ״ג מהלכות בכורות הל' יב סמג עשין קמד טוש״ע י״ד סימן

עשין קחד טושיע ייד סימן שח סעיף ב: ג מיי פ"א מהלכות בסורות הלכה יד סמג עשין קמה טוש"ע י"ד סימן שו סעיף ב: ב ד מיי שם הלכה ח טוש"ע

שם סעיף ו: ג ה מיי׳ שם הל׳ ט טוש״ע

:שם סעי׳ ג שם סעיי ג: ה ז מיי׳ שם הלי יד ופי״ב מהל' תרומות הלכה יח

חורה אור השלח

לְפְנֵי יְיְ אֱלֹהֶיךְּ תֹאבְלֶנוּ שְׁנָה בְשְׁנָה בִּמְּקוֹם אֲשֶׁר יִבְחַר יְיְ אַתָה וּבֵיתָרְּ:

דברים טו כ 2. מְלַאָתְף וְדִּמְעָף לֹא 2 הָאַחֵר בְּבוֹר בָּנֶיף הַתֶּקן לִי: שמות כב כח

3. וְאַתָּם סַרְתָּם מִן הַדְּרֶךְ הְכְשַׁלְתֶּם רַבִּים בַּתּוֹרָה שִׁחַתֶּם בְּרִית הַלֵּוִי אָמֵר יְיָ מלאכי ב ח י וְלֹא תִשְׁאוּ עְלֵיו חִטְא בְּדְרִימְכֶם אֶת חֶלְבּוֹ מִמֶנוּ וְאֶת קָּדְשִׁי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֹא תחללו ולא תמותו: במדבר יח לר

מוסף רש"י

יטפל בבכור. לטרות בו לגדלו קודם שיתננו לכהן

שימה מקובצת לן הגיזה. ס"א בשלמא רב נתן בר אושעיא לא אמר כרשב"ל אמר לך האי נמי נראה עם הגיזה הוא אלא ר"ל מאי טעמא כו'. ורש"י לא גריס כז: מ בבכור בהמה לא גריט כן: קן בכנוד בהמה דקה שלשים: גן ואם היה בעל מום ואמר: זן תמים ואמר לו: קן לאחר שנתו אינו רשאי לקיימו אלא עד שלשים: וו מסתברא עו שלשים: זן מסוברא דמוקדם למוקדם מאוחר לדמאוחר אדרבה כוי. על תיבת אלא נרשם קו למעלה למחקו: ז] קרא. עיין תוס׳ לקמן (דף נו ע"ל): חן שיתין לקמן (דף נו ע"ל): חן שיתין יומין לא כו׳ לחכמים ובתר חמשין יומין תו לא צריך לאימיה אימא וכן תעשה הוסיף לך הכתוב לתרוייהו א״כ לכתוב רחמנא וכן תעשה לבהמתך: ען תניא כוותיה דרבא בכור ותיבות נמי הכי נמחק: ין בשורך ולא מסרך: און מרובה מאי מפני שטיפולו מרובה תנא: ינם דקות מאי טעמא דר יוסי אמר לך וכן תעשה אתרוייהו כתיב ולא מסרך הכתוב אלא לחכמים בהמה גסה בחמשין תו לא צריך לאימיה בהמה דקה עד תלתא ירחי צריך לאימיה: יגן משלהם נ"ל: ידן ולא בתולש הס״ר: טון ליה כן תעשה: טון לי כן תעשה לצאנך: יו] מצותו ליתן לאחר: ית] חמשים יום שהרי: יע] כדאמרינן

בדקה שלשים יום. כי הך פלוגתא איכא לענין טיפול אבדה : (נ"מ דף כח)

מלאתך ודמעך לא תאחר כן תעשה לשורך. להיינו כ' ימים מיום הבחת העומר בפסח יח שגמר זמן בישול

> התבואה עד העלרת שמביאין שתי הלחם להתיר חדש במקדש וא"ת האי ביום חמשים הוא ולא הוי כעין בכור בניך ולאנך תתן לי דלאחר שלשים חיים: וכי תימא מיתה לא תלמוד לומר וכו'. לאו דוקא ט דלא חשיב לה בפרק אלו הן הנשרפין (סנהדרין פג.) בהדי אלו שבמיתה אלא

קרוב הוא לא [לעון] מיתה: דלכא אתי לאפרושי . הפמור על החיוב בו'. בכמה מקומות אמרינן תרומה ויחזור ויתרום ולא גזרינן לפ התם כיון שהתרומה ראשונה לכהן מידע ידע דשניה דרבנן ואפילו נתן הראשונה כבר לכהן קודם שיאמר לו חכם לחזור ולתרום מ"מ מדאין הכהן מחזיר לו את הראשונה מידע ידע דשניה דרבנן היא אבל כאן סבור הוא ליו שנתן לכהן בתורת שכר סיועו להן ומעכבה כהן ובכמה מקומות

דעיהר לאו לכפרה אתי משהי לה אאו דלמא כיון דעולה גמי מכפרא אעשה לא משהי לה ת"ש התולש צמר מבכור תם אע"פ שנולד בו מום שחטו אסור טעמא דתולש הא נתלש שרי וכל שכן עולה דלא משהי לה הוא הדין אפילו נתלש נמי אסור והאי דקתני תולש להודיעך כחו דעקביא דבבעל מום אפילו בתולש נמי שרי והאגן נשר תגן תגא נשר להודיעך כחן דרבנן תנא תולש להודיעך כחו דעקביא: צמר המדולדל כו': היכי דמי אינו נראה עם הגיזה אמר רבי אלעזר אמר ריש לקיש יכל שעיקרו הְפוּך כלפי ראשו רב נתן בר אושעיא אמר כל שאינו מתמעד עם הגיזה מוריש לקיש מאי מעמא לא אמר כרב נתן בר אושעיא אמר רבי אילעא קסבר ריש לקיש לפי שאי אפשר לגיזה בלא נימין המדולדלות:

הדרן עלך הלוקח בהמה

עד יום שלשים יום בככור ס בדקה שלשים יום ובגסה עד יום יום ובגסה עד יום יום ובגסה חמשים יום ר' יוםי אומר בדקה שלשה חדשים אמר לו הכהן בתוך 🕫 הזמן תנהו לי הרי זה לא יתננו לו ואם גו בעל מום הוא ואמר לו תנהו לי שאוכלנו מותר ובשעת המקדש אם היה תמים יו אמר לו תן ואקרבנו מותר הבכור נאכל שנה בשנה בין תם בין בעל מום שנאמר 'לפני ה' אלהיך תאכלנו שנה בשנה "נולד לו מום בתוך שנתו רשאי לקיימו כל שנים עשר חדש ₪ (לאחר י"ב חדש) אינו רשאי לקיימו אלא ה ל' יום: **גמ'** מנה"מ אמר רב כהנא דאמר קרא בכור בניך תחן לי כן תעשה לצאנך מלאתך ודמעך לא תאחר כן תעשה לשורך איפוך אגא מסתברא יי דמקדם למקדם דמאחר לדמאחר אדרבה דסמיך ליה לדסמיך ליה אלא אמר רבא אמר קרא תעשה הוסיף לך הכתוב עשייה אחרת בשורך ואימא שיתין יסלא מסרך הכתוב אלא לחכמים: תניא ייִ נמי הכי בכור בניך תתן לי כן יסלא מסרך הכתוב אלא לחכמים: תעשה לצאנך יכול אף לשורך תלמוד לומר תעשה הוסיף לך הכתוב עשייה אחרת בשורך י לא מסרך הכתוב אלא לחכמים מכאן אמרו עד כמה ישראל חייבין להמפל בבכור בבהמה דקה שלשים יום בגםה חמשים יום רבי יוםי אומר בדקה שלשה חדשים מפני שמפולה מרובה יו תנא מפני ששיניה דקות ים: אם אמר לו הכהן בתוך הזמן תנהו לי הרי זה לא יתו לו: מאי מעמא אמר רב ששת ימפני שנראה ככהו המסייע בבית הגרנות תנו רבנן הכהנים והלוים והעניים המסייעים בבית הרועים ובבית הגרנות ובבית הממבחים יאין נותנין להם ייתרומה ומעשר בשכרן ואם עושין כן חיללו ועליהן הכתוב אומר ישחתם ברית הלוי ואומר ואת קדשי בני ישראל לא תחללו ולא תמותו מאי ואומר וכי תימא מיתה לא ת"ש ואת קדשי בני ישראל לא תחללו ולא תמותו ובקשו חכמים לקונסן ולהיות מפרישין עליהן תרומה יי משלם ומפני מה לא קנסום דלמא אתי לאפרושי מן הפטור על החיוב ובכולן יש בהן מובת

ואף על פי שלא אהנה דומה כמי ששוכרו ידו ומצילו מן הטורח ובלבד שיתננו לו ולא לכהן אחר ודומה לכהן שמסייע בבית הגרנות לדוש ולזרות כדי שיתנו לו התרומות. אבל אם היה בעל מום ואמר תן לי שאוכלנו הואיל וחזי ליה לא הוי ככהן המסייע: בבים הרועים. אכהנים קאי כדי ליתן להם הבכורות: בבים הגרנות. אכולהו קאי כהנים מפני תרומות ולוים משום מעשר ראשון ועניים משום מעשר עני: בבים המעבחים. אכהנים קאי משום זרוע לחיים וקיבה: לקונסן. את הבעלי בחים: מן הפטור על החיוב. דשמא יהו להם שני סאין אחד של טבל גמור ואחד יהו הופרש ממנה לכהן המסייע ואי אמרת ליה דהדרא ולפרוש מינה משום קנסא סבר בעל הבית יח טבל גמור הוא ומפריש ממנה עלה דאידך ואיהי פטורה מדאורייתא אלא יח קנסא הוא:

דמוקדם לדמוקדם: לאן מה"ד ודמאוחר בכור בניך דמאוחר בפסוק: לכן שתין יומין דעשיה: לגן דהך דבכור: לדן ששוכרו שהוא הוקום להמוקט: למן מהידי והמאוחר בכוד נביך והמאוחר בנטוק: כנן שוקי יומין דופשה: למן דוק רובכור: למן ששוברו שהוא מצילו מן: לפן מאחד שהופרש ממנה: למן הבית דטבל גמור: לון אלא דקנסא הוא: למן בוכסח שאז זמן בישול: לען שלשים וייל דביכורי יחדי לא מיתינ לאחר עצרת: 5 דוקא מיתה דלא: למן הוא לעון מיתה: לגן גויינן. גליון ותויך ד"י דהני לא שכיחי כולי האי כי הך דהכא דמילתיה דשכיח היא לסייע בבית הגרנות א"נ יש לומר דהכא איכא למיחש לאפרושי מן הפטור על החיוב מפני שיש שמסייעים לו בבית הגרנות ויש שאינם מסייעים ומאותה תבואה עצמה ליכא להפריש מיניה וביה ולא מטעם שהוא מן (החיוב על הפטור) [הפטור על החיוב] רק שקרוב הדבר לבא לידי תקלה. "מ"ח. ולא גורינן וש ליתן טעם דבעלמא כיון ותיבת התם נמחק: לגן הוא דתרומה שנתן: (ד) סיועו מעכבה הכהן:

ועד עצרת דאיכא נ' יום וכן תעשה לשורך היטפל בו נ' יום: איפוך אנא. דאימא בכור בניך תתן לי כן תעשה לשורך: מסתברא רבד עצרת דאיכא ג'יום רכן תעשה לשרוך היטפל בו נ'יום: איפוך אנא. דאימא בכוד בניך תחן לי כן תעשה לשרוך: מסתברא דמקדים לדמקדים. מלארך דמוקדם לפסוק הקיש לשורך שמוקדם לצאנך. וככור בניך דמאחר אחר מלאתך תון לצאנך דמאוחר (אחר) לשורך: דסמיך לדסמיך. בכור בניך סמיך לשורך: אמר קרא תעשה לשורך. זההוא תעשה לא צריך כלל אלא להוסיף עשייה בשורך יותר מצאנך: ואימא שיתין. הואיל דהוסיף לימא פי שנים מצאנך דהיינו שיתין: לא מסרך הכתוב אלא לחכמים. כלומר דלא אמר שיתין כפלים שבצאן אלא חכמים הוא דמפרשי נ' יום וסמכו אמלאתך ודמעך לא תאחר: מפני ששיניה דקות. כלומר דלא אמר שיתין כפלים שבצאן אלא חכמים הוא דמפרשי נ' יום וסמכו אמלאתך ודמעך לא תאחר: מפני ששיניה דקות. ולא יכולה (ליכל) [למיכל] יפה עד ג' חדשים: הכהנים המסייעים בבית הרועים. לשמור או להאכיל כדי שיתנו להם הבכורות ולויים ועניים והמסייעים! בבית הגרנות מפני מעשר ראשוז ומעשר עני והכהנים המסייעים בבית המטבחיים בשביל המתנות:

ואם עשו כן. שנתנו להן בשכרן: חיללו. הוציאו התרומה והמעשר לחולין שאין בהן דין קרושה ולא יפה עשו ולא יצאו חובתן ויש בדבר עון מיתה: תרומה ומעודת מעש שלם: אלא משום דלמא אתי לאפרושי מן הפטרו על היתוד בדבר עון מיתה: תרומה ומעודת מעש שלם: אלא משום דלמא אתי לאפרושי מן הפטרו על היתודה אוריתי הורתה מבר נתן ממנה והיא כבר נפטרה (דסבר דלאו משום קנסא הוא דקנסינן ליה לאפרושי תרומה אחריתי אלא מרומה אחריתי אלא משום חיוב גמור) ואתי לאפרושי מן הפטור על החיוב ולהכי לא קנסינן ליה:

הגהות הב"ח

על לדון,

(ל) במשנה נדחה עד שלשים: (ב) שם בתוך זמן זה תנהו לי וכו' ואם היה בעל מום ואמר: (ג) שם (לאחר י"ב חדש) תא"מ ונ"ב ם"ל לאחר שנתו: (ד) שם :מלא עד שלשים

רבינו גרשום

דעולה. כיון דלאו לכפרה אתיא דדורון בעלמא היא משהי לה: או דלמא. כיון דמכפרא אעשה דאמרינן דבאה על עשה ועל לא תעשה שניתק (על) לעשה: דבבעל מום אפילו תולש שרי. ולא בתם: והאנן נשר תנן. בבעל מום ולא תולש: תנא נשר להודיעך כחן . דרבנז. דאפילו נשר דממילא ארל לעולח ה״ה אטרי אבל לעולם זהיה: לעקביא דתולש נמי מתיר: תנא תולש להודיעך כחן רעקביא. דמתיר בשחיטה: י עקביא, ומודו בשודטה: כל שעיקרו של שער. תולש והפוך העיקר כלפי ראשו וראשו אצל העור נראה שמחיים נתלש: שאינו מתמעך עם הגיזה כלומר שאינו מחובר שוכב בשוה עם שאר הגיזה אלא נתלש עם שאו הגיהה אלא מולש ויוצא כמעט חוץ משאר הגיזה: קסבר. האי נמי שעיקרו הפוך כלפי ראשו ואינו יוצא חוץ משאר הגיזה . היינו נראה עם הגיזה. קסבר יש לקיש שעיקרו הפוך י דוי ודאי איוו וראה טח לפי שאי אפשר לגיזה בלא

לפי שאי אפשר לגיזה בלא נימין המדולדלות: הדרן עלך הלוקח ישראל חייבין ליטפל בבכור. כלומר עד כמה ישראל חייב לגדל את הבכור קודם שיתנהו לכהן: בדקה ל' יום ובגסה נ' יום. כדמפרש בגמ': ני יום. כדמפרש בגמי: אמר לו הכהן בתוך זה הזמן תנהו לי הרי זה לא יתן. דנראה ככהן המסייע בבית הגרנות דאין נותנין לו תרומה דנראה כאלו בשביל אותה הנאה שנכנס במקומו בטיפולו: ואם אמר לו בתוך הזמן כשנפל בו מום תן לי שאוכלנו מיד [צריך] הכהן לקיימו לא נראה כמסייע אבל בסתם הוא לא יתננו לו שאינו כול לאוכלו מיד עד שיפול ליטפל בו: דאמר קרא בכור בניך תתן לי וכתיב בבניך בין מכז חדש תפדה וכן תעשה